

Afganistalaisen ja Tadzekistanilaisen kulttuurin salat.

LD=Lukas Djupsjöbacka

HH=Hussein

JJ=Jafari

MM=Musafa

LD: Moi!

Tervetuloa Lafo integration genom kultur podcastiin. Tässä podcast jaksossa sukellamme afganistanilaisen ja tadzekistanilaisen kulttuurin saloihin. Kuulemme enemmän paikallisesta ruuasta, häistä, tanssista ja musiikista. Mukana tänään on Hussein ja Jafari jotka ovat Afgansistanista sekä Mustafa joka on Tadzhiistanista. Lisäksi minä Lukas Djupsjöbacka joka toimin podcastin vetäjänä. Tadzhiistan sijaitsee Afganistanin ja kiinan välissä ja siellä asuu noin 9 miljoonaa asukasta. Afgansistanissa puolestaan asuu noin 37 miljoonaa asukasta. Podcast-jakso nauhoitettiin Jafarin kotona ja oli mukava viettää ilta heidän kanssaan, aika meni nopeasti. Tämän projektin rahoittaa leader österbotten ja svenska kulturfonden.

Nojaa, aloitetaan. Tässä se tulee.

LD: Minä olen kiinnostunut teidän kotimaanne kulttuurista kuin, musiikki, tanssi ja ruoka joka tämä mitä tämä podcastin jakso kertoo. Ensiksi Afganistanissa on monia erilaisia soittimia ja yksi niistä on Rebab, se näyttää vähän, kun ruotsin kansallis- instrumentti avain viulu, mitä muita perinteisiä soittimia teillä on kun se Rebab kuin se instrumentti onko lisää kansallis- instrumentit? Entäs Jafari?

JJ: Afganistanissa on erilaista instrumentit, meillä on Rebab, Tabla, Daira, Richak, tambur ja sang. Nämä käytetään häihin ja juhliin, kesäällä käytetään niitä erilaisia tapahtumia.

LD: Mustafa, entä Tadzekistanissa?

MM: Tadzhiistanissa meikein sama mutta enemmän käytetään Dutar se on sama kuin kitara mutta kaksi kieleä, ja se kuulostaa vähän erilaista kuin muut instrumentit. Mutta muuten melkein sama instrumentit, kun Afganistanissa.

LD: Käytättekö instrumentit samassa häihin ja juhliin kuin Afganistanissa?

MM: Jo aivan, käytetään enemmän häät ja juhliin ja kuin esimerkiksi on kansanjuhla.

LD: Onko niiden soittaminen vähentänyt, joka soittaa noita perinteisiä instrumentit?

JJ: Ei.

LD: se on sama?

JJ: vähän mutta ei paljon. Esimerkiksi Tula.

LD: se huili?

JJ: jo, esimerkiksi nuoret pojat soittaa Tula enemmän nyt kun ennen. Ja naiset soittaa Doira enemmän kun ennen.

LD: ok, se ei ole mennyt alaspäin se on jäänyt samalla tai mennyt ylöspäin.

MM: Olen siitä mieltä että jos katsotaan viisikymmentä vuotta takaisin niin sitten oli kyllä enemmän näitä instrumentit käyttävässä, mutta nykyään kun kaikki on tullut niin digitaalista niin sitten enemmän käytetään vain haihin ja juhliin. Minä olen sitä mieltä, että se on vähentänyt.

LD: ah, että käytetään sitä Spotify ja sammoista enemmän haihin, kun live bandi?

MM: mutta vieläkin niin jos on kansallis- juhla de soittaa vieläkin mutta ei se on niin paljon kun se on ollut ennen.

LD: Jo me menemme sitten haihin, musiikki on monesti tärkeä rooli häissä ja erilaisessa juhlissa. miten teillä näkyy musiikki häissä? Voitko kertoa enemmän kuina iso rooli se musiikki on teidän häissä?

JJ: Ennen ne käyttäti.. se musiikin nimi on Doll ja Sornai. Doll käytetään haihin ja juhliin. Mutta nykyään on paljon erilaista musiikki mutta Sornai ja doll on erittäin tärkeä.

LD: Entäs tedän häissä?

MM: Sanotaan niin että ennen musiikki oli iso rooli, jos oli häät ja juhlat, mutta nykyään yks tai kaks soittaa enemmän Dutoria, Tabla ja Doria. Kun kaikki ystävä tanssi niin soitetaan enemmän Doira.

LD: Mustafa, kuina kauan yleensä yksi hää kestää?

MM: Mitä minä muistan oli yleensä kolme päivä mutta nykyään se kestää vaan yksi ja puoli päivää mutta se on vähentänyt se aikakin

LD: Sama täälläkin, kun oli semmoista häät kun "hopea häät" niin ne kesti myös kolme päivä täälläkin. Muuta nykyään ne kestää vaan yksi päivä. Entä Jafari? Kestääkö häät yhtä kauan, kun Tadzekistanissa?

JJ: Kyllä, mutta erilaisilla paikoihin ne kestävät erilaista pituutta, esimerkiksi pääkaupungissa se kestää vaan yksi päivää mutta kaupungin ulkopuolella ne kestää kolme yö.

LD: Onko teillä mitään sääntöjä pukeutumis- suhteen vaikka haihin? Minä olen nähnyt, että teillä on paljon kansan puvut. Voitko kertoa vähän siitä kansanpuvusta, ne ovat eri väriä, Mustafa voitko kertoa jotain puvusta?

MM: Se oli niin että atlas oli kansanpuku Tadzekistanissa ihan alusta, ja tänäkin kun on jotain hää niin käytetään tämä puvu joka nimi on atlas, yleensä naiset käytetään enemmän näitä puvut, ja miehet käytetään jauma "djääma" se on vähän erilaisempi. Vähän erilaisia värejä.

LD: Jo entäs Jafari?

JJ: Miesten puvun nimi on "chapan".

HH: Ne on käsitehty, naisten sekä lasten puvut ovat käsitehty.

LD: kauan se kestää tekee puku?

JJ: kolme kuukautta, ne tietää kolme- kuusi kuukautta ennen häät tulee, ja kaikki sukulaiset ompelevat vaateet. Sitten kaikki on valmis häpäivällä.

LD: Minä olen nähnyt että teillä myös on käsi tatuointi joka on ehkä on yleensä häihinkin, voiteko kertoa vähän tämä käsi tatuointi? Mustafa?

MM: Jo, naiset yleensä käytetään näitä tatuointia mutta erilaisissa paikoissa on erilaisia kuvia mitä naiset tykkäävät. Tämän nimi on "häne" muutama kerta, jos pesät kädet niin se menee pois, se ei jää kädellä.

LD: okej, onks se maalaus?

MM: jo se on maalaus, se on ihan luonollinen, se on terveellinen.

LD: ok se ei menee ihon sisään?

MM: Ei.

JJ: Kädet ja jalat laitetaan. Jos nuori tyttö etsi perhe niin sen jalat ovat punainen.

LD: onko että jos sinä olet sinkku niin sinulla on punaiset jalat? Että etsit mies?

JJ: Miehetkin on punaiset!

LD: Onko teillä mitään on erityisesti outoa teidän häihinne? onko jotain erilaista juttuja erikoisesti häihin? Mustafa? Vähän outoja juttuja?

MM: Outoja juttuja, jo no minä olen itse nähnyt tämä, että otetaan kaksi erilaista materiaalit ja yhdistetään niitä. Ja sitten kun mies menee nainen luonaan niin kaksi miehet otetaan nämä kaksi materiaalit ja ennen kun mies menee nainen luona niin sitten se mies pitää ottaa nämä materiaalit irti tämä ihan omalla painolla, voin sanoa että se vähän outo juttu. (nauraa)

LD: (naura) jo en minä olen kuunnellut tämmöistä. Onko tämmöstä Afganistanissakin?

JJ: Jo, melkein.

LD: Minkälaista musiikkia on yleensä teidän häissä? Tässä meidän häissä on esimerkiksi shottis-, ja erilaisia tanssia joka on rauhallisempi ja nopeampi, onko teillä semmoista ja mitä niiden nimi on?

JJ: Kyllä! Meillä on monta erilaista tanssia kun "shishebabi" se on hirveä nopea ja sitten meillä on "afshari" joka on hitaista ja "katharani" joka on todella iloista ja hitaista. Ja ryhmässä tanssimme athan. Se on tärkeä, että kaikki tanssii yhdessä.

HH: ja lopuksi myös kun morsian menee uuteen talon sitten tulee erilaista musiikkia myös todella surullista musiikkia.

LD: Onko sama Tadzekistanissa?

MM: Mitä minä itsen muistan, ennen kansallismusiikkia käytettiin enemmän häissä. Nykyään on enemmän nopeanipa ja uusimpia tyyppistä musiikkia, ja enemmän musiikkia joka nuoret tykkäävät enemmän.

LD: Entä sitten paritanssit? Koska minä olen nähnyt että tanssii ryhmässä, tässä pohjanmaassa on yleensä että parit tanssii yhdessä. Onko teillä mitään paritanssia?

HH: Kyllä meillä on, vaan morisan ja sulhanen tanssi yhdessä.

LD: okei että vieraat eivät saa tanssia yhdessä?

HH: Ei ne tanssii ryhmässä.

LD: onko sama Tadzekistanissa?

MM: Mitä minä olen nähnyt ennen niin sitten mies ja nainen ei tanssii yhdessä mutta näihin aikoihin ne tanssivat toiseen kanssa, vieraatkin tanssi nainen ja miehet toisen kanssa. Mutta ei ihan käden käteen mutta ihan toisen vastaan.

JJ: Ja kun morsian aloita tanssimaan kaikki sukulaiset antaa rahaa, ne voi antaa 100-500 euroa kaikki sukulaiset antaa rahaa. Mutta jotkut häihin ne kerää rahaa vierailta ja antaa orkesterille.

LD: Jos menemee ruokaa. Teillä on todella kulttuurista ruoka, todella erilaista kuin meidän, minä olen syönyt afghanistaista ruoka kaks kertaa, minkälaista erityyispiirettä niillä on?

JJ: Sen nimi on palau.

LD: Palau?

JJ: Jo se tehdään riisistä, lihasta, perunasta penaaattia ja erilasita vihanneksia se on tosi makukaista. Ne tekevät paljon siitä noin viisi-kuusisataa ihmisille joskus tuhat ihmisille tekee palau, palau toi. Palau toi on sen nimi. Se on tosi hyvää!

LD: Entäs Mustafa?

MM: Tadzekistanissa on melkein sama mutta aamulla kuin vieraat tulee, niin ne syö soppa, se on todella rasvallinen se soppaa. Sitten on lihaa, joka ne lataavat pilaffille. Näitä valimisetään sitten aamulla. Vieraat syövät soppaa aamulla, vaan soppa. ja sitten päivällä ne syövät pilaff ja käyttää se lihaa joka on laitettu aamulla.

LD: Onko teillä mitään kansallisruoka?

HH: Riisiä ja lihaa, kuiva lihaa.

LD: onko se lehmälihaa?

HH: lehmänlihaa kyllä.

LD: okei se on vaan sekoittanut yhdessä?

HH:kyllä.

LD: entäs Tadzekistanissa?

MM: Tadzekistanin kansanruoka on pilaff ja toinen on Shurpa melkein kuin suomalainen soppaa ja kolmas joka on suositettu ympäri Tadzekistanissa on Qurutob. Nämä kolme on todella suositettu.

LD: Me olemme puhuneet häistä ja isommista juhlista, halusitko vielä ketoa meille minkälaisen olisi afganistanilainen ilta (istumiset, juhla) mitä se sisältää?

HH: Kuin morsian lähtee uuteen taloon hänen äiti tai täti mene myös uuteen taloon, ja ne pidetäänkin sielläkin vähän istumisen ilta tai juhla. Morsian täti ja äiti tulle myös mukana.

LD: Entäs tavallinen lauantai ilta? Miten tavallinen juhla tai istuminen? Tämä voi olla istuminen, että teillä on paljon ruoka ja semmosta, miten ilta etenee? Miten olisi tyypillistä kun vieras tullee niin sitten..?

HH: Tai kaverit, ensin keitätetään tee tai syö jotain ja puhumme jotain mitä on uutta ja semmosta.

LD: Entäs Tadzekistanissa? Onko siellä sama?

MM: Jo jos on semmonen iso kansanjuhla ihmiset menee ihmisten luona ja katso jos kaikki on okei ja jää sinne vähän aikaa ja tarjotaan kyllä vieraalle ihan mitä on olemassa.

LD: Onko sitten epäkohdaliasta, jos tarjoilee ja sitten sanotaan -ei kiitos onko epäkohdallista jos ei kokeilee kaikki (nauraa)

MM: (nauraa) Sanotaan niin että ei välttämättä, ota vaan oma pala, vaikka se on pieni mutta pakko ottaa vähän. (nauraa)

LD: Kiitos Hussein, kiitos Jafari ja kiitos Mustafa.

Kaikki: Kiitos teille.

Jingel ja loppu.